І чужому научайтеся,
Й свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 75. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го КВІТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 21, 1960 No. 75. VOL. LXVII.

РОБІТНИЦТВО ЗДА НЕ БАЖАЄ МИРУ З КАЙДАНАМИ І РАБСТВОМ — ЗАЯВЛЯЄ МІНІ

Джорж Міні

Ню Йорк. — За почином Американської Федерації Праці і Конґресу Індустрійних Організацій почалася тут у готелі Коммодор у вівторок 19 квітня ц. р. дводенна конференція, присвячена обговоренню напрямних закордонної політики З'єдинених Держав у зв'язку із конференцією на вершинах, що має відбутися в травні ц. р. У конференції бере участь 400 репрезентантів робітничих спілок із усіх сторін Америки. Під час конференції виступало багато громадських і наукових діячів і між ними теж президент АФП - КІО Джордж Міні, виступи якого торкалися передусім справи взаємин із Совєтським Союзом. Висловлюючи конечність мілітарної могутности, як передумови миру і протидіяння кожночасній агресії, Міні апелював до президента Айзенгавера ставитися обережно до політики угодівства вимаганої Хрущовим, бо Совєти не дали досі ніякого доказу ,що вони справді щиро бажають міжнародного миру. Зрезиґнувавши з мілітарної готовости і з посилювання оборони наразили б — на думку Міні — Захід на долю Мадярщини чи інших поневолених країн. Торкаючися широко дискутованої справи виміни робітничими делеґаціями і репрезентаціями професійних спілок і виступаючи проти погляду ,обстоюваного' деякими діячами із проводу АФП-КІО, що , американські робітничі спілки не повинні ставитися неґативно до можливостей зв'язаних з такою виміною, Міні заявив дуже рішуче, що мільйони в'язнів підступної диктатури вважали б зрадою ідеї і принципів вільних спілок братання репрезентантів американського світу праці із їхніми поневолювачами. Міні підкреслив при цьому ще раз, що так звані совєтські професійні союзи не є ніякими робітничими спілками, а тільки державними аґенціями і їх репрезентантів треба трактувати ,як представників совєтського уряду. В дальшій своїй промові Міні накреслив програму протидіяння совєтській загрозі з допомогою комбінованих політичних, економічних і мілітарних акцій, висловлюючи водночас із цим вимогу поборювання усіх явищ колоніяльности і потребу реактивізації Об'єднаних Націй. Зокрема Міні перестерігав проти совєтських концесій, уділюваних фальшивою монетою, і вимагав чесного і правдивого з'ясування совєтської загрози. Фотографування усмішок і стискань рук може бути важким обманом, якщо за цим не стоять щирі і правдиві інтенції. Закінчив свою промову Міні деклярацією, що американський світ праці не бажає миру з кайданами і рабством. Дуже рішуче проти будь-якої виміни із Совєтами виступили теж і Доньки Американської Революції, які на своєму 69-му Конґресі у Вашинґтоні прийняли окрему резолюцію з домаганням широкого конґресового розгляду і переслухань в усіх справах, зв'язаних з цією виміною. Уся така виміна ,зокрема в культурній ділянці — твердить ця резолюція — уможливлює тільки Совєтам успішне ведення підривної психологічної війни з Заходом.

Демократи вимагають збільшити допомогу закордонові

Вашинґтон. — Демократичний дорадчий комітет домагається, щоб ЗДА і всі інші держави, які експортують свої товари закордон, збільшили свою допомогу недорозвиненим державам. На думку ЗДА це повинні зробити і ті комуністичні країни, які експортують свої товари отже і СССР, який є членом Об'єднаних Націй, а якщо він цього не хотів би зробити, то це виявило б світові совєтський імперіялізм і обмежило б совєтські впливи у вільному світі, який міг би тоді розбудовувати в спокою свої економіки. Звіт цього комітету опрацював колишній державний секретар під час президентури Гаррі С. Трумана Дін Ачесон, який підкреслює, що ЗДА повинні допомогати закордонові не тільки з політичних причин, але ще й тому що з гуманних причин треба допомагати тим, що потребують цієї допомоги. Уряд повинен бачити, що повоєнна допомога ЗДА вільному світові принесла добрі овочі, яку видно хоч би з того, що деякі слабі ще кілька років тому держави, тепер стоять на своїх ногах і могли б навіть допомагати іншим, бо розвинули свою продукцію і експортують свої товари до чужих країн.

Контроля преси на Кубі — це ознака фашизму — відповідає державний департамент

Вашинґтон. — Представник державного департаменту Линколн Вайт заявив у відповідь на порівняння прем'єра Кастра політики уряду ЗДА до політики Гітлера і Муссоліні, що на Кубі 95% преси є контрольовані урядом прем'єра Фіделя Кастра, і це є найкращою ознакою, що той уряд є диктаторський і фашистівський, коли б хтось хотів робити якісь порівняння в цій ділянці. В Гавані півурядовий щоденник „Революсіон" видрукував 19го квітня інтерв'ю прем'єра Кастра з представником радіової стації ЦБС Ричардом Беттом, в якому сказав, що уряд ЗДА веде таку політику, як диктатори Гітлер і Мусоліні. „На мою думку Гітлер і Муссоліні починали говорити про комунізм, щоб переслідувати кожний рід справедливости. Пригадайте собі Гітлера і Муссоліні, згадайте сеньйора Франка, еспанського диктатора, того приятеля Айзенгавера". Кастро хотів вияснити, що він не старався в своїх попередніх заявах добитися зустрічі з Айзенгавером або з державним секретарем Гертером. Він казав, що деякі його давніші заяви були в ЗДА перекручені. Але кубинський прем'єр казав, що бажає собі поліпшити відносини із ЗДА. „Я бажав би ліпших взаємин із ЗДА, але гадаю, що уряд ЗДА використовує кожну нагоду ,щоб створювати замішання. Але якщо є хто між членами американського уряду, який думає, що він може знищити кубинську революцію, то він помиляється".

Президент видав зарядження, щоб поліпшити взаємини з панамським урядом

Огеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер 19-го квітня видав кілька заряджень, які мають на цілі поліпшити взаємини ЗДА з Республікою Панамою. Президент зарядив, щоб ,збільшити на 10 відсотків заробітні платні панамським робітникам, які є затруднені в американських аґенціях. Також ці робітники мають дістати кращі житлові приміщення, де будуть всі модерні устаткування. Більше число панамських громадян приймуть на вищі контрольні становища. Ці зарядження мають не допустити до того, щоб повторилися заворушення, які були минулого року внаслідок того, що панамці вимагаля, щоб на американських установах в Зоні Каналу побіч американських прапорів повівав і панамський прапор. Президент давно заявив був, що він не мав би нічого проти панамського прапора як символу суверенности Панами, але в цих зарядженнях не порушив цієї справи. Представники військовости твердили, що подвійні прапори створювали б деякі труднощі військовим властям в критичних ситуаціях.

Айзенгавер дарує свої президентські документи державі

Огеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер 19-го квітня вислав листа до голови адміністрації головної служби Френкліна Флета і запропонував йому передати на власність держави всі свої президентські і особисті документи під тією умовою, що вони будуть утримувані федеральним урядом в Бібліотеці ім. Айзенгавера і що будуть доступні для загального користування. Згідно з законом всі президентські документи є власністю президента, а не держави. Одночасно голова комісії, яка завідує тією бібліотекою Джан П. Гарріс в окремому листі до того директора Флета заявив, що передає в користування федеральному урядові будинок тієї бібліотеки, який коштував $3,000,000, і який збудовано з публічних пожертв. Конґрес мусить ухвалити окремий закон про те, що приймає дарунок, бо пізніше кожного року треба буде призначати на утримування бібліотеки по 165,000 долярів. резидент застеріг собі, яких особистих приватних і державних документів не можна буде показувати або визичати зогляду на безпеку країни, шкоду особам, до яких вони відносяться, довірочність заяв і .т. д. Всі інші документи якнайскорше мають бути доступні для громадянства.

Нова радарова система докладно фотографує віддалені терени

Вашинґтон. — Представник армії повідомляє, що винайдено нову радарову систему, яка може робити дуже докладні знімки далеких теренів. Ця система є вміщена на літаку, а літак може летіти понад заприязненою країною і фотографувати далекі ворожі терени, і ці світлини будуть такі гострі, немов би були роблені зблизька, це значить згори над ворожою територією. Радарова система є вміщена на долішній частині літака обсерватора, звідки висилаються радарові імпульси на бажану частину території. Відбиті радарові імпульси реагують на фільм, що є вміщений на тому самому літаку і в висліді одержується докладну і гостру світлину терену, так, неначе б терен був фотографований зблизька. Цю радарову систему ,фотографування винайдено в лябораторії Мишиґенського університету. Апаратура важить 700 фунтів, а її продукція коштує 1,200,000 долярів, але в найближчій будучності кошти випродукування такої апаратури можна буде обнизити до 600,000 долярів.

● **Шеф кримінальної поліції в Бонні,** столиці Західньої Німеччини, д-р Ганс Малі, як теж 15 суддів і прокураторів дістали звільнення внаслідок слідства над їх поведенням за панування Гітлера.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ В ОТТАВІ

Спікер Канадійського Парляменту Роланд Міченер (ліворуч) вітає французького президента Шарля де Голя і його дружину в Оттаві

Франція пропонує зберегти тимчасовий стан в Німеччині і Берліні

Оттава. — Президент де Голь у своїй промові під час бенкету в столиці Канади, поручав, щоб не наполягати на розв'язку німецької проблеми на найближчій конференції „на вершинах" у Парижі, бо така розв'язка в теперішньому часі — з уваги на суперечні становища Сходу і Заходу — не є можлива. Він не є проти розмов на цю тему у зустрічі голів урядів, але перестерігає, що настоювання на негайну розв'язку німецько. проблеми може тільки погіршити, а не поліпшити східньо-західні взаємини. В цьому пункті він підтримує становище західньо-німецького канцлера Аденауера. Зате він пропонує, щоб на конференції „на вершинах" наполягати на атомове роззброєння. Воно повинно розпочатись, каже де Голь від контрольованого припинення продукції атомового матеріялу та від контролі над засобами переваження атомової зброї, себто далекосяжними літаками і ракетами. Дальшою справою, до якої де Голь прикладає велику вагу, є спільна західньо-східня допомога малорозвиненим країнам. Промову де Голя передавано через радіо-телевізійну канадійську сіть. У вівторок вечером де Голь гостював на бенкеті, що його видано у французькій амбасаді, а в середу вранці виїхав до Квібеку, Монтреалю і Торонта, після чого в найближчу п'ятницю прибуде до Вашинґтону.

Тіто підтримує закордонну політику СССР, хоч Москва його бойкотує

Београд. — В минулий понеділок відкрито у столиці Югославії конґрес т. зв. Югославського соціялістичного союзу, що є ніби-то міжпартійною коаліцією, а насправді комуністичною партією Югославії. Тіто виголосив на відкритті того з'їзду велику промову, в якій підтримував на цілій лінії совєтську закордонну політику — у справі Німеччини, роззброєння, „співіснування" і ін. Він атакував гостро Західню Німеччину по лінії совєтських оскаржень та прославляв плян Хрущова про „генеральне і тотальне" роззброєння. Єдиним зворотом в промові Тіта, що пригадував існування совєтсько-югославського спору, була перестoрога критикам Югославії, щоб вони підождали з таврованням югославської господарської політики до часу, коли остаточно виявляться її висліди. На те югославсько-комуністичне збіговище прибули комуністичні делеґати з 40 різних країн, але репрезентовані були тільки три держави з-поза залізної завіси: Польща, Східня Німеччина і Мадярщина. Совєти і на їх заклик деякі сателіти збойкотували той з'їзд, демонструючи далі свою ворожість до Тіта.

Об'єднані Нації приготовляють міжнародну конвенцію про свободу преси

Об'єднані Нації. — Спеціяльна 18-членна Комісія, покликана Соціяльно - економічною Радою Об'єднаних Націй приготовляє деклярацію про свободу преси. У первісному тексті, в якому говорено тільки про „збирання" інформацій, переведено зміну, що говорить про „свобідне поширювання інформацій внутрі країни і почерез кордони". „Право збірати, передавати інформації має бути запевнене з ціллю вможливлення публіці познайомитись з фактами та оцінкою подій". Більшість цієї Комісії відкинула совєтський внесок, який накладав обов'язок на всі уряди „поборювати всі форми воєнної пропаганди та протидіяти поширюванню фальшивих або викривлених інформацій". Було ясно, що під тією формулою большевики хотіли перепачкувати право урядів до переводження всякої найгострішої цензури.

Мадярський ґуляш для совєтських відвідувачів у Вест Пойнті

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 19-го квітня, група совєтських офіцерів, що відвідує тепер американські військові школи, відвідала вперше відому школу у Вест Пойнті над Гудсоном в стейті Ню Йорк. Совєтські відвідувачі були, разом з американськими офіцерами і кадетами на обіді, під час якого подавали . . . мадярський ґуляш. У пресових повідомленнях стверджується, що в цьому не було жадної тенденції (нав'язуючи до брутальної розправи совєтської армії з мадярськими повстанцями в листопаді 1956-го року) і це був „простий припадок", що саме в тому дні, як у Вест Пойнті подають на обід мадярський ґуляш, були совєтські відвідувачі.

У ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ЗАВОРУШЕННЯ — ЗДА ДОРІКАЮТЬ УРЯДОВІ

Сеул. — У минулий вівторок — за далекосхідним часом в середу — відбулись в столиці Південної Кореї Сеулі великі демонстрації студентів, які перетворились у заворушення із сутичками з поліцією. Поліція і військо стріляли до демонстрантів, при чому за офіційними даними вбито 21 особу та поранено 172, а за газетними твердженнями — вбито найменше 80 осіб та поранено понад 400. Західня преса подає багато подробиць, що свідчать з одного боку про нагальність демонстрацій, з другого — про брутальність поліції. Ця вівтіркова демонстрація була продовженням подібної, хоч на меншу мірку, демонстрації з попереднього дня. Тоді теж прийшло до зударів з поліцією і до стріляння. Демонстрації в Південній Кореї мали місце в різних містах, не тільки в Сеулі: також в Пусані, Масані, Теґу, Тейоні й інших містах відбулись протирежимові виступи. Вони почались зараз після останніх виборів з 16-го березня ц. р. Опозиція закидає урядові, що ті вибори були грубо пофальшовані, що поліція била членів опозиційної Демократичної партії, що голосуючі були тероризовані, що їх примушувано виявляти, на кого вони голосують і т. п. Переборщена ревність прихильників нинішнього режиму в Південній Кореї тим більше дратувала тамошніх громадян, що старенький президент Сингман Рі взагалі не мав суперника, кандидуючи четвертий раз на становище президента, бо його противник, кандидат Демократичної партії, Чу Пйонґ Ок, помер 15 лютого ц. р. у Вашинґтоні під час операції в шпиталі. Єдина виборча боротьба велась за становище віце - президента. Адміністрація підтримувала голову південно-корейського парляменту Лі Кі Пунга, а його суперником був теперішній віцепрезидент д-р Джан Чанґ. Цей останній переміг в минулих виборах великою більшістю голосів, а у виборах 16 березня ц. р. програв, при чому офіційно проголошене відношення голосів було 4:1 в користь Лі Кі Пунга. Опозиція твердить, що це сфінґована і пофальшована статистика, а західні кореспонденти схиляються до того погляду. У Кореї обидві великі політичні партії, на зразок американської партійно - політичної системи, є антикомуністичні і проамериканські. Вже зараз після отих березневих виборів американські офіційні чинники дали зрозуміти урядові Сингмана Рі своє невдоволення з приводу стосування недемократичних метод у Корейській Республіці. Після останніх кривавих демонстрацій в Сеулі — державний секретар Крістіян Гертер запросив до себе південно - корейського амбасадора Ю Чанґ Янга і склав перед ним гостру й рішучу заяву, проголошену опісля офіційним комунікатом. ЗДА признають, що зберігання ладу в Південній Кореї — це її внутрішня справа, але пригадують, що вони, ЗДА, є головним спонзором заходів Південної Кореї стати членом Об'єднаних Націй та що ЗДА перейняли на себе взагалі обов'язок дбати за збереження безпеки Корейської Республіки. Тому, сказано в заяві, Америка не може ставитись байдуже до останніх подій в Кореї. Заява таврує застосовані в Південній Кореї „репресійні засоби, невідповідні для вільної демократії" та піддає „суґестію", щоб привернено свободу слова, зборів і преси, тайну голосування та толеранцію супроти партійних противників. Американський амбасадор в Сеулі Волтер МекКонафі заклав подібний протест на руки президента Сингмана Рі, з яким розмовляв три чверті години. Тому, що формально передано судові розгляд скарг проти виборчих зловживань, то не є виключене, що в Південній Кореї — під натиском публічної опінії та Америки — відбудуться нові вибори. Південно - корейські офіційні чинники твердять, що ті заворушення викликані комуністами. Західні обсерватори заперечують цьому, але погоджуються, що ситуація, яка склалась в Південній Кореї, буде — і вже є — широко використана комуністами.

Чу Ен-лай зустрів холодне й насторожене прийняття в Індії

Ню Делі. — Комуно - китайський прем'єр Чу Ен-лай прибув в минулий вівторок з столиці Бірми Ранґуну до Індії на 6-денні розмови з індійськими керівними чинниками у зв'язку з гострим, китайськими комуністами спровокованим спором за індійсько - китайський кордон. Комуно - китайський прем'єр приїхав на запрошення збоку індійського прем'єра Неру, але всупереч волі і настроям індійських мас, обурених комуно - китайською агресією, що стала запереченням „п'ятьох принципів" співіснування, що їх склали були і підписали той сам Чу Ен-лай і Неру. На летовищі під Ню Делі вийшли комуно - китайському ватажкові назустріч Неру і члени індійського уряду та представники тих держав, які втримують з комуністичним Китаєм дипломатичні взаємини. Неру, всупереч своєму звичаєві, відчитав приготоване заздалегідь привітання ,в якому він підкреслив огірчення Індії з приводу збройної атаки Китаю на індійську територію. Чу Ен-лай у відповіді запевнював, що „обидві наші країни переводять довготермінові господарські пляни, обидві потребують мир і обидві потребують приятелів" і тому, мовляв, він певний, що в мирних розмовах поладнається спір. Індійська поліція ,лякаючись ворожих виступів проти Чу Ен-лая, застосувала гострі заходи безпеки та перевезла його до т. зв. президентського палацу, де він замешкав, окружною дорогою, виминувши центр міста.

Ліберальний республіканець сенатор Кейс із Ню Джерзі виграв правибори проти консерватиста Морріса

Ню Йорк. — У правиборах 19-го квітня в стейті Ню Джерзі переміг теперішній сенатор-республіканець Кліффорд П. Кейс, якого вважають за ліберального члена партії, діставши 179,993 голоси, а його консервативний противник республіканець Роберт Морріс дістав тільки 98,-272 голоси. Третій республіканський кандидат на сенатора Дейвід Дірборн здобув тільки 7,485 голосів. В політичних колах звертають увагу на те, що не вдалося прийти до голосу старій республіканській консервативній ґвардії, яка поборює ліберальніші тенденції в партії. Демократичну номінацію здобув трентонський адвокат Торн Лорд, який дістав 102,440 голосів, а його противник із Нюарку Ричард М. Ґласснер — 22,827 голосів.

В АМЕРИЦІ

● **В середу 20-го квітня** на терені своєї „альма матер" відзначав 100-річчя з дня народження генерал майор Генрі Клей Годжес, який в 1881 році закінчив військову академію у Вест Пойнті. Він був гостем 2,500 кадетів, які відспівали свому найстаршому градуантові традиційне „Геппі биртдей".

● **В нюйоркському Колізеєві** відбувається Міжнародна Автомобільна Виставка, в якій беруть участь всі 6 американських продуцентів авт і 26 закордонних автомобільних фірм. Виставку відкрив підсекретар торгівлі Джан Г. Аллен.

● **Конґресова Комісія Видатків** вже вставила в бюджет на рік, який кінчається 30. червня 1961-го року фонди на емеритуру для теперішнього президента Айзенгавера, який 21-го січня 1961 року відходить на емеритуру, покидаючи Білий Дім. Емеритований президент дістає річної емеритури 25,000 долярів і ще $50,000 на ведення канцелярії. Тепер є два колишні президенти Герберт Гувер і Гаррі Труман, а є і дві вдови по колишніх президентах, які дістають по $10,000 емеритури — пані Ф. Д. Рузвелт і пані Вудро Вилсон.

● **Емеритований генерал Алберт С. Ведемаєр** промовляв на форумі коледжу Паппердайну в Лос Анджелесі і сказав, що всі американські проблеми походять із того, щро комунізм загрожує вільному світові. Він домагався, щоб ЗДА виступили з Об'єднаних Націй і щоб на президента вибрали директора Федерального Бюра Інвестиґацій Едґара Гувера, який найкраще розуміє загрозу від комунізму. На віце - президента пропонує він сенатора - демократа з Вірджінії Гаррі С. Бирда.

● **В Ню Йорку** почав діяти Комітет за вибір Стівенсона на президента, який старається зібрати коло півтора мільйона голосів, щоб на номінаційній конвенції вимагати найменування Стівенсона на кандидата на президента. Сам Стівенсон не хотів зайняти становища до заяви Трумана,що „неудачники" не можуть рахувати на успіх на конвенції. (Стівенсон вже два рази програв вибори до Айзенгавера).

● **Списувачі населення** нарікають на те, що мають утруднену працю і спізнюються з переписом населення тому, що коли приходять до родин, то дуже часто нікого не застають вдома і мусять по кілька разів відвідувати деякі родини.

У СВІТІ

● **У Південній Африці,** в муринській дільниці Йоганесбурґу та в довкільних оселях автохтонів розкинено летючки за підписом „Надзвичайний Комітет Африканського Національного Конґресу", з закликом до нового однотижневого страйку протесту проти виарештування муринських лідерів, розв'язання всіх муринських політичних організацій і заведення в краю вийняткового стану, що дозволяє правити поліційним терором. В самому тільки Йоганнесбурґу 120,000 муринів і 116,000 муринок працюють за нуждарську платню у фабриках білих власників.

● **Совєтський амбасадор** в Японії Ніколай Федоренко обіцює японцям „ґарантію" для їх безпеки збоку СССР, якщо Японія відмовиться від союзницького договору з Америкою. Японський прем'єр Нобосуке Кіші хоче перевести через японський парлямент ратифікацію того договору, поки през. Айзенгавер приїде туди з офіційною візитою, вертаючись з Москви до ЗДА.

● **Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд** матиме розмову з французьким президентом Шарлем де Голем, коли той прибуде до Ню Йорку 26 і 27 квітня ц. р. Але де Голь відмовився прибути до шкляного палацу Об'єднаних Націй, — формально тому, що ніби в ОН тепер нема сесії Генеральної Асамблеї, а фактично для заманіфестування невдоволення Франції, що Об'єднані Нації всупереч її волі дебатували про Альжир та засудили вибух французької атомової бомби на Сагарі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли звертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Передвиборчий питальник

Несповна три місяці ділять Америку від конвенцій двох політичних партій, які визначать кандидатів для президентських виборів. 11-го липня збереться у Лос Анджелесі конвенція Демократичної партії, 18-го липня в Шикаґо — Республіканської. 8-го листопада ц. р. відбудуться вибори нового президента З'єдинених Держав. Тим часом на передвиборчому фронті існує дивно - хаотична ситуація.

В історії цієї країни крайові партійні конвенції здебільша приносили несподіванки, і тому природною річчю є, що нині не відомо, хто саме буде призначений кандидатом, так само, як не відомо, кого вибере нарід на наступного мешканця Білого Дому. Але в тому часі звичайно було вже відомо, які є „кандидати на кандидатів" і хто кого підтримує. Нинішня ситуація збентежлива тим, що над обома цими питаннями висить знак запиту. Перші сторінки американських газет повні вісток про Демократичну партію і її дійсних та здогадних кандидатів. Про Республіканську майже не говориться. Це тому, що два дотеперішні офіційні демократичні „кандидати на кандидатів", сенатори Джан Кенеді і Гюберт Гомфрі, розгортають гарячкову, завзяту і галасливу кампанію у стейтових правиборах — тим часом як єдиний офіційний республіканський кандидат Ричард Ніксон заявив, що перед партійною конвенцією і перед вибором кандидата він ніякої акції у правиборах не вестиме, хоч би це й некорисно відбилося на популярності його імени.

Заковика в тому, що супроти кандидатури Джана Кенеді недвозначно насторожена верхівка Демократичної партії. Ані голова тієї партії Пол Батлер, ані такі впливові її члени, як кол. президент Гаррі Труман, Елінор Рузвелт, Дін Ачесон і інші, ні словом не заохотили своїх однопартійців підтримати Джана Кенеді. Один із найвпливовіших демократичних сенаторів Роберт С. Бирд одверто виступив проти Джана Кенеді на тлі теперішньої кампанії у правиборах в Західній Вірджінії. Проти нього не тільки всі протестанти, які не хочуть бачити католика на становищі президента ЗДА, але й робітничі лідери - демократи. Тому він у своїй кампанії сам признається, що хоче здобути собі „сірих виборців, а не партійних босів".

У цій кампанії він має успіхи, але газети порівнюють його з тим передовиком, який жене попереду вовчої зграї: йому не вільно ні разу спотикнутися, бо тоді кинуться на нього всі його послідовники. Ще прикріша ситуація його суперника Гюберта Гомфрі, кандидатури якого до цього часу американська преса взагалі не бере серйозно. Тому преса негайно підхоплює і роздуває кожну познаку, що актуалізує кандидатури Адлея Стівенсона, Линдона Джансона і Стюарта Саймінґтона.

Інакше з калидатурою віце - президента Ричарда Ніксона. Він має за собою республікансько - партійну верхівку, його підтримує голова Крайового Комітету Республіканської партії сенатор Трастон Б. Мортон, його прославляє президент Д. Д. Айзенгавер, він має за собою майже суцільний фронт республіканських членів Конґресу. Зате проти нього щораз голосніше висловлюваний погляд навіть прихильної республіканцям преси, що Ніксон не зможе здобути голосів „невтральних' та консервативних демократів, а без їх підтримки не матиме шансів успіху. І тому раз-у-раз виринає імя Нелсона Рокефеллера, як ніби сприятливішого для виборчих мас. Отож ситуація в цьому виборчому році туманна, бо не видно ні в одній партії ні одного такого кандидата, який мав би за собою і свою партійну машину і власне ім'я, що захоплювало б маси народу.

Церкви були повні

Великодні Свята, що припадали цього року на неділю 17-го квітня, були в Совєтському Союзі — як свідчать кореспонденти американських і західньоевропейських газет — найбільш урочистими за всі роки совєтської влади, і вирізнялися подекуди навіть більш святковим настроєм, як щорічний офіційний „Першотравневий день". Цьогорічний Великдень відзначувано не тільки святковим одягом і квітами ,але й масовою участю у відправлюваних по церквах Богослуженнях та великодніми сніданнями з традиційною паскою, крашанками і м'ясивом. Церкви, усюди там, де вони ще залишилися, були переповнені не тільки віруючими людьми старшого віку, але й молоддю, цікавою на урочистість великодніх відправ, а до великодніх столів засідали навіть ті, які протягом довгих років відрікалися від релігійних вірувань та обрядів або не признавалися до них.

Про тривалість і живучість цього великого християнського свята в умовах безбожницького комуністичного режиму і безупинної атеїстичної пропаганди, після більше як сорока років повсякчасної боротьби з „релігійними пережитками", що виявлялася в жорстоких переслідуваннях Церкви і її вірних, можуть свідчити й листи й картки надсилані закордон з усіх-усюд Совєтського Союзу, зокрема з України із обов'язковим „Христос Воскрес", із святковими побажаннями та вітаннями, з запевненнями про духове єднання із людьми у вільному світі.

Поглиблення релігійности, цей своєрідний ренесанс великодніх традицій проявився всупереч безупинній антирелігійній пропаганді, веденій усіма можливими засобами і посиленій особливо напередодні Великодніх Свят. Совєтські часописи і радіо докладали усіх зусиль, щоб здискредитувати великодні святкування в очах широких мас населення. Орган совєтських професійних спілок „Труд" виступив у Великому Тижні з обвинуваченням православних священиків і ченців, які, мовляв, „затруюють чисте совєтське повітря", а київська „Радянська Культура", як і багато інших газет, в цілій серії статтей доводила на всі лади „облудність" християнського Великодня, мовляв, „шкідливість пасхального свята полягає насамперед у тому, що воно є засобом широкої пропаганди ідей, які відвертають трудящих у капіталістичних країнах від боротьби проти експлуататорського ладу, а в соціялістичних — від активної участи в будівництві нового життя". Дискредитування Великодня супроводилось інколи намаганням совєтизувати великодню обрядовість, позбавляючи її всякого релігійного змісту та забарвлення, так, як це було зроблено під час Різдва із щедруванням.

Але ні дискредитування Великодня, ні совєтизування великодніх обрядів і звичаїв не закрили перед духовими очима підсовєтської людности головної постаті Великодніх святкувань — Воскреслого Христа, не зупинили людей перед відкритим і голосним святкуванням правди про Його Воскресення. І тому цьогорічні урочисті святкування Великодня в Совєтському Союзі були ще однією черговою перемогою Христової Віри над царством нелюдяности, ненависти і безбожництва.

С. Гординський

МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

В лютневому числі мюнхенської „Української літературної газети" помістив мистець Юрій Соловій з Ню Йорку статтю п. н. „Мистецтво без даху над головою", де поділився з читачами цієї газети своїми думками про стан сучасного українського мистецтва на еміґрації. Признаємося, що нам ще не доводилося читати подібної статті на цю тему, де було б зібрано стільки непоінформованости, нерозуміння завдань українського мистця на еміґрації та, врешті, такого почуття меншовартости.

Чого ж хотів мистець Ю. Соловій? Ось основні думки його статті, які ми тут повторимо, бо не всі мали нагоду читати її в оригіналі.

Отже, думає Соловій, ситуація українського мистця на еміґрації фатальна, наш загал її не розуміє. Ні мистці, ні суспільність на еміґрації не можуть упоратися з реалізацією наших творчих проблем, основою яких є творча свобода, що її немає сьогодні на Україні. Наші мистці на еміґрації ще не вийшли на сцену всесвітнього інтересу, бо рівень нашого мистецтва назагал мізерний. Світ не може цікавитися еміґрантським ґетто. Наші мистці не мають зв'язків з ґалеріями і хіба тільки випадково вони туди потрапляють і їх відкривають. Все таки, думає Ю. Соловій, єдиний вихід для українських мистців це — надія на несподіванку ,що якась ґалерія когось індивідуально відкриє. Український мистець — представник культури, яка нікому не відома, в ділянці культурній ми не існуємо, ми не маємо жадного конта в культурному всесвітському капіталі. Наша еміґрація не багата і не може підтримувати мистецтва. З цього фінансового погляду український мистець без перспектив. На виставці проблемної графіки і скульптури в Народному Домі в Ню Йорку, яка була новою сторінкою в нашій історії, не продано ні одного альбому того проблемного мистецтва. Зокрема ситуація наших скульпторів таки зовсім катастрофічна, скульптура в нас не має взагалі місця в житті. Виною всього, крім браку фінансових засобів, — недорозвинений інтелектуальний рівень нашого загалу, що все разом витворює антитворчий клімат . . .

Це справді сумний своєю безнадійністю образ нашого мізерного, на думку Ю. Соловія, мистецтва на еміґрації. Прочитавши таке, можна хіба тільки руки опустити. На щастя, поданий Соловієм образ українського мистецтва зовсім не відповідає дійсності. Ми не скажемо, що в нашому мистецтві на еміґрації все ідеальне, все дуже добре, проте мусимо сказати, що все висловлене Ю. Соловієм угорі є тільки пів- чи чвертьправдою, а подекуди таки зовсім безпідставне.

Передусім, з яких це позицій розглядає він українське мистецтво? Мусимо признати, що Ю. Соловій намагався бути послідовним: він після короткого побуту в Об'єднанні мистців (ОМУА) з нього виступив, не погоджуючись з його програмою не фаворитувати ніякого особливого напрямку, а дивитися на високі кваліфікації мистця. Після виступу Соловій почав власну організаторську діяльність. Він влаштував кілька виставок, які не мали навіть каталогів, тобто вони не залишили по собі ніякого сліду. Одиією з тих виставок і була згадана ним виставка проблемної графіки і скульптури, що її Соловій називає історичною. В дійсності ж, це була виставка принагідно зібраних мистцем творів нижче середнього рівня, ми згадаємо тільки, що на ній знайшлися твори, які перед тим відкинуло жюрі ОМУА із своєї виставки, бо вони не досягали вимаганого мистецького рівня. Чому Соловій цю випадкову виставку називає історичною, це нас спеціяльно заінтриґувало — були ж удесятеро значніші збірні виставки українського мистецтва, і то на широкому американському ґрунті, наприклад, у Музеї Мистецтва в Монтреалі, в музеї в Сиракюзах, в Карнеґі Сентер при Об'єднаних Націях, в Українському Інституті Америки, в Ню Йоркській Публічній Бібліотеці на 5-ій Евню, — все виступи, що до них можна було прикласти міжнародний критерій цінування. Чому Ю. Соловій про це не згадує ні словом і називає українське мистецтво провінційним? Чи не тому, що він сам став осторонь українських мистецьких процесів на позиції так званого автзайдера і міряє все мірою власних успіхів і неуспіхів?

Мабуть не помилимося, коли в цьому випадку скажемо, що все це зв'язане з основним нерозумінням ролі українського мистця на еміґрації. Завданням українського мистця, однаково дома чи на еміґрації, було і є: заспокоювати духово - естетичні потреби свого суспільства. Це значить, що мистці мають тримати в своїх руках естетичне виховання всіх кіл свого громадянства, мають битися за вплив на його духове формування. Якщо якесь суспільство, тобто сума багатьох одиниць з власними естетичними уподобаннями, не всилі заспокоїти тих уподобань творами високоякісними, то буде брати твори меншевартні або й халтуру: винуватий буде тут передусім мистець, який того естетичного попиту відповідно не заспокоїв. Нарікати на суспільність за те, що вона на мистецтві ніби то не розуміється, що вона малокультурна — ніяк не можна. Ми особисто знаємо з пів сотні українських громад по всій Америці і знаємо, з якою увагою і приязню найширші кола ставляться до українського мистця, як чекають, щоб він висловив у своїх творах не лиш себе, але й їхні естетичні пориваиня. В цьому український мистець знаходить повну підтримку і фінансові справи стають зовсім другорядними.

Ба, скаже тут не один мистець, нарід мистецтва потребуватиме — потребує, так щож! — вимагає або історичних портретів ,або церковних ікон, або стінописів, або мозаїк, а це на мистецькому ринку зовсім не числиться. Там вимагають „чистого" мистецтва, з проблемами форми і кольору . . . Передусім, — це з власної практики, — ніколи не доводилося нам зустрічати будь-яких непорозумінь за чисто формалістичний вислів, з умовою, що всі ті проблеми чистої форми втримані в межах певної, виробленої традицією естетики (естетики, не стилю!). Скажім, модерна українська ікона в колах комерсантів, які великою мірою опанували американське мистецтво, зрозуміння може не знайти. Але причиною тут буде лівацько - космополітичний світогляд тих комерсантів, а не проблеми форми чи змісту, бо, наприклад, Музей Модерного Мистецтва в Ню Йорку уважає зовсім нормальним виставляти не тільки образи й скульптури, але й посуду, крісла, ванни, біцикли й авта та інші подібні вироби „чистого мистецтва". Проблема виринає тут така: чи ми будемо уважати українське мистецтво суверенним, з власними смаками, темами і стилевими вимога, чи, навпаки, ми дозволимо йому тягнутися в хвості інших мистецьких ідеологій і смаків?

Тому теж мистецтво ніякого народу не може складатися з самого бунту, заперечення, з мистецтва власної примхи („тільки для себе"). Бунтуватися можна і треба проти снобізму, заскорузлости, оспалости, некомпетентности ,дилетантства якоїсь суспільної верстви чи окремих мистців, але ніколи проти цілого суспільства, ще й такого, як наше, що має вироблений естетичний смак на одному з найбільших у світі абстрактних мистецтв — на українському геометричному орнаменті. Тим часом такі мистці, як Соловій, намалювавши, наприклад, Христа з чотирма пальцями на одній руці і шістьма на другій, дивуються, що таких „проблемних" творів ніхто не розуміє, не потребує і не хоче, і називають своє суспільство інтелектуально недорозвинутим!

Щождо здобування успіхів у комерційних ґалеріях, так це радше особиста справа кожного мистця. Ми ніяк не недоцінюємо цього факту і всіх тих можливостей, що їх евентуальні успіхи можуть дати. Але ми ніяк не згідні з тим, щоб це уважати єдиною, як пише Соловій, дорогою спасення українського мостецтва, до того ж дорогою несподіваною, залежною від випадку. Ніякі чужинні чинники не повинні бути допущені до того, щоб вони диктували українському мистецтву свої вимоги і вказували йому свій, а не наш критерій оцінки. Тому теж українське організоване мистецьке життя в Америці не пробувало влаштовувати збірних виставок у приватних ґалеріях (що, зрештою, є теж справою дуже коштовною), а орієнтувалося на чисто мистецьку співпрацю з американськими музеями, мистецькими департаментами університетів чи бібліотек та іншими культурними установами.

Знову ж щодо того, що ми культурно в світі нікому не знані, то аж так зле напевно не є. Українські мистці і мистецтвознавці не сидять із закладеними руками, як це, може, думає Соловій. Очевидно, відразу годі відсунути цілу гору неуцтва, злої волі, ворожости і просто непоінформованости, але вже чейже щось зроблено. От хочби поглянути на американські енциклопедії сьогодні і порівняти їх з виданнями з-перед війни. Або ось перед нами видання про візантійське мистецтво, історія, випущена в Римі Понтіфікальним Інститутом: там виразно відмежовано мистецтво Київської Руси, як мистецтво українське, від мистецтва Руси Московської. Або ось монографія Роберта Сальвіні про мозаїки Сицилії: він порівнює їх з „українськими мозаїками і фресками 11-го століття". А німецький лексикон мистців 20-го століття ,виданий в-вом Зеемана в Ляйпціґу? Там знаходимо хоч і не всіх визначних, але розмірно вже багато українських мистців, яких у попередніх виданнях того лексикону зовсім не було. А, врешті, творчість Архипенка, чи не є вона українським внеском у світове мистецтво, українським не тільки фактом його походження, але й певних українських елементів?

Не є так трагічно й із скульпторами, про яких Соловій думає, що вони не мають жадного місця в українському житті. Чому б йому не заглянути до робітні хочби щойно згаданого Архипенка, одного з чільних у світі творців проблемного мистецтва. Чи його пам'ятники Шевченка і Франка в клівлендському парку перестали бути творами проблемними тільки через те, що вони мають українську тематику? Здається, що таки ні. Або заглянути до робітні С. Литвиненка, що створив портрети мало не всіх визначних українських письменників і мистців і що працює тепер також у ділянці монументу, яка, видко, комусь потрібна. Можна зайти до робітні М. Черешньовського з його портретами діячів українського підпілля і проєктом пам'ятника Лесі Українки — для того самого парку в Клівленді, де є вже Архипенко. До робітні А. Дарагана, що працює тепер над монументом Шевченка, який, до речі, зовсім не нагадує гречкосія чи мужика, як це дехто хотів би вмовити в себе й інших. Словом; казати, що скульптура в українському житті ніякого приміненння не має — ніяк не можна.

Доказом того, що в нас на мистецтві розуміється не тільки малий гурток колекціонерів, а й широкий загал, може бути той факт, що на виставки Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА) в день відкриття приходить 400-500 глядачів. Або який відгук знайшла хоч би виставка Гриценка! Глибоко драматичне, живе і здорове його малярство, однаково з доби кубістичної й експресіоністичної, зібрало велику кількість глядачів і всі твори виставки розхоплено ще перед тим, заки американські музеї і ґалерії похопилися і змогли придбати щонебудь і для себе. Отже, говорити про недорозвинутий інтелектуальний рівень нашого громадянства ніяк не можна. Якщо хтось з наших мистців хоче творити виключно для себе самого, без огляду на те, чи його твори припадатимуть до вподоби іншим, в цьому йому ніхто перешкоджати не буде. Якщо такий мистець думає, що він зможе добитися успіхів у комерційних ґалеріях, теж дуже добре. Але не можна заперечувати багатогранної різноманітности українського мистецтва, багатства його індивідуальностей, і визнавати правильними тільки свої позиції, а, зазнавши якихось неуспіхів, знецінювати мистецтво все інше. Ми маємо на еміґрації досить визначних мистців, твори яких належать до передових осягів не лиш нашого сучасного, а й світового мистецтва. Українські мистці колективно вже виступали на загальноамериканському терені з добрим успіхом і мають усі дані робити це й далі. Таких мистецьких об'єднань, як Об'єднання Мистців Українців в Америці, не мають ні поляки, ні росіяни, ні мадяри і ніхто з них не може протиставити ОМУА хочби в приближенні подібної діяльности. Але є мистці, які воліють блукати загубленою українською людиною і нічого не бачити, або бачити саме тільки чорне.

НЕ ВЕЗЕ З КОМУНІЗМОМ У ПОЛЬЩІ

І досі Ахілловою п'ятою комуністичної Польщі є зовсім недостатнє зацікавлення її молоді комуністичними гаслами. Не зважаючи на різні офіційні принади та заклики, приплив польської, зокрема академічної молоді у лави комсомолу, чи пак Союзу Соціялістичної Молоді, зовсім малий. Ледве 400,000 душ тамошнього населення є власниками партійних квитків, а інтенсивні лови за новими членами з-посеред польської студіюючої молоді дають слабі наслідки.

Нещодавно подано було до публічного відома, що із вербуванням молоді до Союзу Соціялістичної Молоді зовсім погано. У Вроцлаві, наприклад, де є вісім високих шкіл, ледве 215 осіб належить до тієї партійної організації. У Варшавському університеті членами ССМ є лише три відсотки студіюючої молоді, а у Варшавській Політехніці на 10,000 студентів — лише 450 належить до ССМ .

Як підкреслюють закордонні обсерватори, цей вимовний духовий резистанс польського студентства, здебільша народженого під „ясним сонцем" Берута, Гомулки і Ко, виявляється в добі „повної життєрадости" тамошньої молоді, значить — у наші дні. Польська молодь, глибоко розчарована в комуністичній доктрині, намагається влаштовувати своє життя „на весело". Ошукана політичною й суспільно - культурною „відлигою", вона не бачить в комунізмі нічого доброго, жадних надій на свободу й національно - культурний незалежний шлях для свого народу. З таких психологічних причин дивиться вона на все довкілля, на ситуацію в краю і закордоном — із дозою правдивої гіркоти. Наслідки цього збайдужіння — повна нехіть ставати в ряди „будівничих соціялізму". Філософією життя для неї стає староримське „карпе дієм", уживай собі, панібрате, цього світу, навіть в чарці горілки . . .

У такій ситуації, в комуністичній „квадратурі кола" для польської думаючої (і, на диво, глибоко - патріотичної) молоді — державні, політичні й шкільно - виховні чинники стали зовсім безрадні. Можливо, з чисто практичних міркувань, і далі у високих школах, побіч доктрини Маркса-Енґельса, викладають там учення західніх філософів. Також російська мова вже є не обов'язковим предметом навчання ,але одною з чотирьох міжнародних мов до вибору студента. У Краківському університеті, який має 22,000 студентів, найбільше число вибрало цього року англійську мову . . .

„Скрізь ординарне й монотонне життя", бідкається перед американським журналістом польський студент — „Нашим найбільшим лихом є те, що все наше довкілля ненормальне", креше просто з моста студентка. Інший юнак заявляє: „Я хотів би подорожувати по світі, але не пускають. А якби й пустили, то звідкіля я візьму гроші на подорож? Мешкаю в малій кімнаті, животію з дня на день — і це через п'ятнадцять років після закінчення війни. Інші краї за цей час високо піднеслись, а в нас і далі нормальним явищем є нужда" . . . Залюблена пара студентів у парку на лавочці сказала цьому журналістові: „Не маємо й сотика при собі, осталася нам лише фантазія".

У такому масовому летаргу - сні опинилася вся молодь тієї колись бутної маґнатсько-шабелькової країни. Характеристичною є заввага цього чужинецького обсерватора із його недавнього побуту в Польщі: Коли зачепити польського студента на політичні теми, він негайно сходить на одну проблему — незалежність своєї країни. Цю молодь зовсім не захоплють соціялістичні осяги у розбудові індустрії, соціяльні та економічні реформи. На одній студентській забаві, під звуки американського джазу, сказала одна дівчина американському журналістові під час танцю: „Нас цікавить лише національний польський соціялізм". „Щось а-ля Тіто", — докинув її партнер.

Свої спостереження закінчує журналіст такими словами: „Проблема теперішньої Польщі — це проблема молоді". Чи лише одної Польщі, — скажемо ми. Чи й в СССР не переживає молодь такого самого летаргу - сну? І. Л.

Федір Гудима

ЧИ МОЖЕ БУТИ ПЕРПЕТУУМ - МОБІЛЕ?

(2)

Це — головна причина, чому я з будовою моделі помпи не клопочуся, навпаки, дуже зацікавлений в якнайскоршій будові моделі турбіни, бо коли перша модель моєї двоступеневої турбіни, навіть не вповні належно сконструйована, дасть 160% корисної праці, то не тільки учені і техніки, але й промисловці переконаються в її винятково високій вартості.

Очевидно, що в цьому випадку значно піднесеться і продажна ціна мого патенту на турбіну. Крім того, як я вже сказав, можна буде з певністю ствердити, що мій третій винахід, тобто „супер-перпетуум-мобіле" є цілком реальним винаходом, який в недалекому часі відіграє для людства величезну ролю.

Тому, що моїй турбіні, не дивлячись на її простоту, я надаю таке велике значення, ще до внесення її до Патентового Уряду ЗДА, всі її рисунки, опис і докладні пояснення я дав на перегляд одному з наших математиків, професорові американської високої школи.

Цей доктор математики, по розгляді моєї праці, не критикуючи моєї ідеї, моїх математичних обрахунків та мого способу застосування відомих законів фізики й механіки, висловив свій короткий погляд: „Чого вартий ваш винахід у добу атомової енергії?" Така коротко сформульована авторитетною особою опінія про вартість мого винаходу турбіни зробила велике враження на тих моїх знайомих, які мене морально і матеріяльно підтримували.

Тоді один з моїх прихильників, п. Михайло Головчак, за моєю згодою, ще в 1953 році звернувся до фахівця помп і турбін, професора Принстонського університету д-ра Кедріджа. Разом з описом та рисунками турбіни він передав цьому вченому і витяг з моєї невеликої праці „Матеріял, як джерело невичерпальної енергії", в якій подано фізико-механічні засади турбіни та її математичні обрахунки.

Д-р Кедрідж дав дуже добру опінію про мій винахід, і п. М. Головчак про це мене поінформував. По отриманні патенту на турбіну, я листовно звернувся до п. М. Головчака з просьбою докладно подати мені, що д-р Кедрідж сказав про мою турбіну.

На мою просьбу листом з 29-го липня 1958 р. п. М. Головчак відписав, що д-р Кедрідж, простудіювавши мою працю, заявив: „Я не знайшов нічого злого, як в самій ідеї, так і в усіх математичних формулах та обрахунках. Щодо теорії можете покликатися на моє ім'я, а щодо обрахунків, то я певний, що вони є на 95% добрі. Якщо у практиці буде такий вислід, то вартість винаходу турбіни навіть приблизно трудно означити, бо, хоч для одних за цей винахід сума $10,000 може бути вистарчальною, то тут навіть і $50,000,000 замало". Д-р Кедрідж зовсім не знає ні про мою помпу, ні про мій третій головний винахід. Адреса п. Михайла Головчака: П. О. Бокс 407, Бристоль, Па.

До мене, як винахідника, дуже прихильно поставився патент. адвокат Мілтон Ловрі, який справді, не зважаючи на всі труднощі, щиро і мужньо боронив мій винахід. На жаль, в той час (січень 1954 р.), коли я вислав йому мою працю з турбіною для опатентування, він уже недомагав. Коли я в травні 1954 р. приїхав до нього до Вашинґтону, то його заступник мені заявив, що адвокат М. Ловрі у шпиталі, а внесок до Патентового Уряду на мою турбіну вже готовий, і мені тільки треба підписати присяжний лист у нотаря.

Присяжний лист я підписав і отримав від заступника адвоката копію внеску до Патентового Уряду. Та коли у себе вдома я довідався про зміст цього внеску, то я запротестував проти зміни назви мого винаходу і проти неправильного сформулювання принципу моєї турбіни, зробленого в поданому внеску до Патентового Уряду. Почалися непорозуміння, і Патентовий Уряд двічі відмовився видати патент на винахід моєї турбіни. Тоді адвокат Ловрі справу з моїм винаходом передав другому компетентнішому фахівцеві, і разом з ним відбув нараду з фахівцями Патентового Уряду.

Після цієї наради Патентовий Уряд змінив свій погляд і патент мені видав. Та, на другому, компетентнішому фахівці у виданому мені патенті все ж не зовсім ясно сформулювали ідею мого винаходу і до того відмовились привернути турбіні мою назву, а саме: „реактивно - активна малої швидкости турбіна". Вони залишили для моєї турбіни ту назву, під якою попередній референт адвоката Ловрі, в його імені, вніс мій винахід до Патентового Уряду. Очевидно, що моя опатентована турбіна з тої причини не втратила своєї вартости ,як не тратить добрий кінь своєї вартости, коли його учений ветеринар назве ослом.

II

Кому належать моральні і матеріяльні права на мої винаходи?

У квітні 1958 року адвокат М. Ловрі повідомив мене, що Патентовий Уряд остаточно признав для мене патент на турбіну і видасть мені його на протязі двох місяців від дня внесення 30 долярів оплати.

По таких довгих і тяжких клопотах, зв'язаних з опатентованням турбіни, на яку я покладав і покладаю найбільші мої надії, таке повідомлення М. Ловрі викликало у мене велике враження, і, очевидно, належні гроші я без затримки вислав.

В справі реалізації мого винаходу ще раніше були не тільки розмови, але й спроби знайти таку особу, яка згодилася б власним коштом, ще до отримання патенту, збудувати модель турбіни. Але такої особи не знайшлося і разом з тим виявилося, що для промисловців винахід, який ще не опатентований, не має майже ніякої матеріяльної вартости.

(Закінчення буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шевченківські Роковини в Міннеаполісі, Міннесота

Діти Рідної Школи при церкві св. Юрія Переможця влаштували 27 березня в церковній залі свято на честь Тараса Шевченка.

Зробили імпровізовану сцену, яка представляла собою могилу Тараса Шевченка над Дніпром. Малювали її на передодні діти на власне бажання під провідництвом артистки - малярки — учительки Рідної Школи пані Ніни Булавицької, дружини артиста-маляра Олекси Булавицького. Школа працює раз на тиждень в суботу.

Програма свята складалася з двох частин: В першій частині вступне слово сказав настоятель церкви о. протоієрей Андрій Кість, підкреслюючи те, як глибоко шанували люди Тараса Шесченка з давніх давен та читали його твори й не раз плакали. Пані Зоя Мельниченко відіграла на піяно американський гимн, а далі „Заповіт", котрий співали діти, підхопили всі присутні й відспівали з душею, — це було дуже зворушуюче. Учень 8 кляси Микола Прядка прочитав реферат про життя Т. Шевченка, а учениця Оля Шиян сказала вірш Галини Комар „Не на шовкових пелюшках". Пані Олександра Романенко говорила про ідеї Тараса Шевченка, як борця за волю України, та пояснювала його твори, при чому покликала дітей, котрі ілюстрували це деклямаціями. Люди слухали зі захопленням. Діти, що приймали участь, були у віці від 3-х до 14-ти років. Всі вони старалися як найкраще вимовляти слова Т. Шевченка. Видно було, як всі вони горіли великою любовію до нашого Пророка, з якою охотою та повагою вони виходили наперед, щоб сказати свої вірші та уривки з поем. Навіть маленька Христя Кос сама зголосилася деклямувати вірш „Гомоніла Україна, довго гомоніла" з поеми „Гайдамаки". Це було надзвичайно. Далі ще деклямували: Віктор Дзябченко — „Ну, щоб здавалося слова"; Володимир Годинський — „Річечка"; Анатоль Глоба — „Іван Підкова"; Андрій Виноград — „Молімся, братія" з поеми „Гайдамаки"; Михась Прядка — „Тарасова ніч"; Славко Малиновський — „Україна ... по-над Дніпром плаче" (До Основяненка). Інсценізацію до „Розрита могила" виконали пані Ольга Прядка та Валя Руф; Маруся Семенюк продеклямувала „Учітеся, брати мої".

Друга частина свята — концертова була переплітана деклямаціями позашкільних дітей, котрі також прийшли, щоб віддати пошану нашому поетові й висловити свою любов та прив'язаність до України та її традицій. Аркадій Сингаївський виконав на піяно „Весняну мелодію" Спінґлера, а Галинка Гасвич, 3-річна дівчинка, продеклямувала трудний вірш — „Бандуристе, орле сизий". Оленка Кукурудза — відіграла на піяно „Весняні квіти" Спінґлера та „Скорпіно" — музика Косенка, крім того сказала вірш С. Черкасенка „Тарас Шевченко"; Оля Пелипей віддеклямувала уривок з поеми „Кавказ"; Микола та Михась Прядки — відограли на піяно в чотири руки „Жалібний марш" Чайковського; маленька Діяна Тополюк сказала віршик — „Затоплю недолю рясними сльозами"; Юрчик Мельниченко відограв на піяно — „Вальс" ґарнет - Паркер Ервіна; Наталка Мартиненко відограла „Вальс" Джана Шавма; Едвард Руф. продеклямував вірш „Наша дума, наша пісня"; Оленка Стефанська заграла на піяно два номери число „93 та 60 Мінор"; Дитячий хор відспівав під проводом настоятеля церкви о. протоієрея А. Кістя та в супроводі акомпаніяменту пані Зої Мельниченко „Реве та стогне Дніпр широкий" та „Садок вишневий коло хати"; Богдан Мельчиченко виконав на клярнеті трудні технічно речі „Гавот" — Ґосек та „Валс Фантазія" Моцарта. Надзвичайна гра й делікатність тонів інструменту нашого молодого музики вплинули додатньо на піднесення духового настрою присутніх; найкраще про це свідчили ті гучні оплески, які він одержав по закінченню: Щасти тобі, Боже, Богдане! Акомпаніювала йому на піяно його мати — пані Зоя Мельниченко, оперова співачка, донька професора співу р. Олександра Мартиненка.

Інж. А. Романенко — культурно - освітній реферат парафіяльного уряду церкви св. Юрія Переможця сказав кінцеве слово, подякував організаторам, виконавцям та всім присутнім і заохочував присилати дітей до Рідної Школи.

На кінець пані О. Романенко звернула увагу батьків на однодніпку - журнальчик, присвячений пам'яті Тараса Шевченка. Цей журнальчик наша молодь та діти самостійно укладали, друкували, малювали окладинку та відбивали на циклостилі. Найбільше праці при тому поклали Богдан Романенко та Микола Прядка.

На закінчення діти й всі присутні відспівали український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Добровільні датки з цього свята та попереднього — вислані до Німеччини для бідних українських дітей.

Іван Прядка,
голова Ватьківського Комітету.

Свято Шевченка у Вунсакеті, Р. Ай.

27-го березня 1960 в українській православній парафії ім. св. Михаїла у Вунсакет, Р. Ай., відбулося свято Т. Г. Шевченка. Вранці після Служби Божої о. прот. Михайло Мостенський відправив панахиду за спокій душі великого сина України, а перед панахидою виголосив коротку промову про життя Т. Шевченка. Під час панахиди співав чол. хор „Бандура".

По полудні відбулася в парафіяльній залі святочна Академія. Почалася вона співом американського гимну. Потім хор „Бандура" заспівав „Заповіт" Шевченка. Вступне слово виголосив о. прот. Михайло Мостенський, підкреслюючи ролю Шевченка в сучасній боротьбі українського народу за свою волю. Хор „Бандура" виконав пісні „Літа орел" муз. Стеценка, „Сонце заходить" муз. Роздольського, і „Встає хмара" муз. Кошиця. Між піснями відбулися деклямації. Іванка Косюк деклямувала „Гомоніла Укроїна", Марія Ковальчук „Минають дні", Євгенія Барр „Мені однаково". Хор співав дисципліновано. Деклямації були виразні й вирівняні.

Святочну промову виголосив проф. Трохим Пасічник, у якій говорив про високий ідеалізм Шевченкового світогляду і Шевченкової поетичної творчости і незломну моральну силу Шевченкового характеру. Після промови на перерві присутні складали добровільні датки. Перед збіркою о. прот. Михайло Мостенський закликав присутніх жертвенно відгукнутися на українські потреби. Зібрано $82.50 Збірку провадили члени чол. хору „Бандура".

Другу частину програми почала учениця „Рідної Школи" Сандра Чагарин читанням реферату „Похорон Т. Г. Шевченка". Читання було гарне, виразне, із дбайливими логічними наголосами. Присутні подякували рясними оплесками. Хор „Бандура" гарно відспівав „Садок вишневий" муз. Гнатишина, і „Огні горять" муз. Воробкевича. Наступною точкою був перегляд життя Т. Г. Шевченка з відповідними деклямаціями учнів та учениць „Рідної Школи". Деклямували: Іван Градюк — „Було колись", Павло Мішанець — „Слава не поляже", Василь Каролишин — „О, милий Боже України", Михайло Градюк — „А ти, моя Україно", Діяна Чагарин — „Не смійтеся, чужі люди", Алек. Чагарин — „І вам слава, сині гори", Іванка Кокольська — „Схаменіться, недолюдки", Варвара Павлишин — „Учітеся, брати мої", Дженіс Ясінчук — „Обніміте ж, брати мої", Елеонора Карась — „Смирітеся, молітесь Богу", Філіс Карась — „Садок вишневий", Стефа Карась — „Село", Данило Карась — „Попрощалось ясне сонце", Христя Тепер — „Холоне серце".

Після деклямацій відбулася музична частина Академії. Леся Косюк гарно заграла „Мондшайнсонату" Бетговена (уривок), відчувалася спроба самостійно інтерпретувати твір, Павло Черкас заграв на скрипці „Щасливий чарівник" Ґлюка, а Марія Глядик і Павло Черкас у двох добре заграли народню пісню „Якби я була зазулею".

Закінчила академію Євгенія Барр грою на піяно. Грала твір Присовського: „Українська думка". Приємно вражала ніжність і делікатна дзвінкість тонів, ритмічна легкість і тепла настроєвість. Молода артистка зробила на присутніх гарне враження.

Кінцеве слово мав голова Парафіяльного Уряду п. Кость Корніцький. Він подякував усім виконавцям за гарне виконання програми, а присутнім гостям за участь і щедрі добровільні датки. Закінчилося свято співанням українського національного гимну. Програму вів п. Євген Тепер.

Степан Лісовий

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Перший Український Студентський Ідеологічний Конґрес

Союз Українських Студентських Товариств Америки при співпраці українського академічного товариства „Зарево", Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, Організації Української Демократичної Молоді (секція молоді) та під технічним зарядом Української Студентської Громади у Филаделфії влаштовують в днях 30 квітня — 1-го травня 1960 року Перший Український Студентський Ідеологічний Конґрес у ЗДА на загальну тему „Україна між Сходом і Заходом".

Організаційний Комітет УСІК складається з голови — Теодосія Онуферка та відпоручників вище згаданих товариств: СУСТА — Константин Савчук і Юрій Галущинський, УАТ „Зарево" — Павло Дорожинський, Осип Зінкевич, ТУСМ — Богдан Кульчицький і Тарас Галушка, а ОДУМ — Петро Гурський і Юрій Криволон. Технічний Комітет складається з голови — Богдана Гасюка та членів: М. Гарасимович, Хр. Сеник, Хр. Кульчицька, М. Шепкикевич. О. Мурій, Л. Люба, І. Чума, О. Бак - Бойчук, О. Мачук, В. Вончицький, Р. Угорчак, З. Кохановська, В. Цікало, С. Слюзар, В. Швабюк, О. Струк, М. Комоновський, Хр. Зелінська, Р. Швед, Л. Мосюк, О. Гасюк, О. Середа і Т. Старух.

Перший день конґресу відбудеться на Пенсилвенійському університеті (Юстон Голл) при 3417 Спрус вул. у Филаделфії з такою програмою:

Відкриття — Т. Онуферко, привіт від господаря УСІК — УСГ Филаделфії — Богдан Гасюк. Вибір ділової президії, покликання почесної президії, відчитання письмових привітів та усні привіти.

Опісля відбудеться перша сесія УСІК у слідуючім порядку (10.00—1.00) проф. д-р Іван Мірчук, ректор Українського Вільного Університету. „Україна між Сходом і Заходом". Константин Савчук (СУСТА) — „Україна й Захід". Ярослав Білінський (ОДУМ) — „Демократія, колоніяльні народи і Україна". Дискусія.

Друга сесія відбудеться в годинах (2.00—5.30) Анна Процик (УАТ „Зарево") — „Заперечення чужих ідеологій в Україні XX ст.". Евген Федоренко (ОДУМ) „Україна під совєтською окупацією". Реферат — від (УАТ „Зарево) — „Еволюція українського націоналізму". д-р Петро Мірчук (ТУСМ) „Ідеологічні заложення українського організованого націоналізму". — Дискусія.

Увечері першого дня конґресу відбудеться Конґресовий баль в Бродвуд готелю (Форест рум) при Брод і Вуд вулицях, 8.30—1.00.

Другий день Конґресу, 1-го травня 1960 р. неділя відбудеться в Ля Салл Коледж Авдиторії при 20-ій й Олней Евеню третя сесія УСІК почнеться в год. 1.00 до 5.00 з такою програмою:

Анатолій Бедрій (ТУСМ) — „Значення визвольної боротьби України". Михайло Чайківський (СУСТА) — „Значення української еміґрації" — Теодосій Онуферко (СУСТА) — „Основи української сентези". — Дискусія.

Конґрес закінчиться прийняттям резолюцій та відспіванням українського національного гимну.

7.30 ввечері того самого дня відбудеться Мистецький вечер в Ля Салл Коледжі з участю усіх студентських громад під керівництвом організаційного референта УСГ — Филаделфії — Романа Шведа.

Реєстрація на УСІК відбудеться в п'ятницю 29-го квітня на Пенсилвенійському університеті — Юстон Голл 3417 Спрус вулиця від год. 8.00 до 10.00 вечора, і в суботу в тій самій адресі від години 8—9 ранку.

В справах інформації і нічлігу прошу звертатись до секретарки УСГ — Филаделфії

М. Гарасимович
121 West Seymour Street
Philadelphia, Pa.
VIctor 8-3360

Цікавий почин у фільмовій ділянці

Група артистів Українського Театру і театральної молоді у Филаделфії виступала із цікавою і вартою усякої підтримки ініціятивою: створити легкий, але й цікавий український фільм, що дав би глядачеві не тільки мистецьку насолоду, але й добру, багату на гумор і сміх розвагу. Добилися здійснення своєї ініціятиви українські мистці під проводом відомого артиста і режисера Володимира Шашаровського і з технічно-мистецькою допомогою інж. Івана Хижа, людини фанатично відданої фільмовій справі.

Із першим показом своїх досягнень в цій ділянці згадана група виступила в суботу, дня 2. квітня ц. р., влаштовуючи для запрошених гостей в Українському Клюбі на Найставні висвітлення двох фільмів — короткометражного п. н. „Запізно", накрученого — за інсценізацією і режисурою Володимира Шашаровського — на основі новелі Ірини Шуварської тієї ж назви і другого — „Зятю, не буде весілля" — фільмової комедії адоптованої з водевілю Лябіша „Солом'яний капелюх". Перший фільм, що в ньому виступало тільки двоє артистів Володимир і Юлія Шашаровські, був своєрідною поважною мистецькою увертюрою до дальшого показу, фільму „Зятю, не буде весілля", що в ньому крім Волод. Шашаровського виступили ще молоді адепти сценічного мистецтва Олена Літинська, Олена Фещак і Леся Масюк та артисти Євген Левицький, Іван Самокишин, Володимир Мельник, Сергій Кожухар, Зено Кознарський, Михайло Кухарський та інші. Обидва фільми кольорові, з гарними українськими надписами, показали, яких успіхів можна добитися з допомогою невеликих і скромних матеріяльних і технічних засобів і довели водночас, що серед української молоді у ЗДА існують цілком добрі і надійні мистецькі сили. Абстрагуючи від деяких неминучих в кожному початку технічних недотягнень і від справи змісту, чи точніше вибору до накручування тієї, а не іншої п'єси, треба признати, що почин і режисера — і продуцента і гра самих артистів були дуже успішні і зустрілися із щирим і теплим сприйняттям збоку глядачів.

Перше висвітлення фільму „Зятю, не буде весілля" для ширшої громади глядачів відбулося в неділю дня 10-го квітня ц. р. бкр.

● **Католицька Крайова Добродійна Конференція** повідомляє, що цього року до народних і середніх шкіл (гайскул) вписалося 5,090,012 учнів, на 191,319 більше як в шкільному році, що кінчається в червні ц р. Католики мають 10,278 народних шкіл, і 2,401 середня школа. В народних школах працює 106,622 вчителі (-льки), а в середніх — 40,869.

Українська Літературно Мистецька Клюб Ню Йорк 1949

Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю 22-го квітня відбудеться доповідь ред. д-ра Семена Демидчука на тему: „75-річчя української іміґрації в Америці, як підготова до нашої майбутньости". Початок о год. 8-ій веч. — У суботу 23. квітня о год. 7.30 Секція ЛМКлюбу УФОТО уладжує вечір, на якому іюк. Михайло Пежанський висвітлить дальшу серію кольорових проглядок праць арт.-мал. Михайла Мороза.

В публічній Бібліотеці Вінніпеґу відбулася виставка українських видань

Вінніпеґ. — В днях від 2-го до 91го квітня ц. р. відбувся в Канаді під патронатом прем'єра Канади Джана Діфенбейкера „Бібліотечний тиждень", в якому уладжувано по всій країні виставки, виклади, бібліотечні поїздки і т. п. У Вінніпеґу „Бібліотечний тиждень" зорганізувало новостворене товариство „Приятелів Вінніпеґських Публічних Бібліотек". З ініціятиви Української Наукової Ради Канади, представник якої входить у склад Комітету для не-англомовних книжок, зорганізовано першу в Вінніпеґу „Виставку Манітобіяни" — тобто публікацій виданих у Манітобі різними мовами. Відкриття цієї виставки відбулося в суботу, дня 2-го квітня в приміщенні Ст. Джанс Бібліотеки в північному Вінніпеґу. Крім англійських, французьких, німецьких, словацьких, польських, хорватських, ісляндських, мадярських та ін. публікацій виставлено поважну кількість українських видань, що вийшли в Вінніпеґу, чи в Манітобі. Заступлені були м. ін. видання таких видавництв: „Тризуб", „Клюб Приятелів Української Книжки, „Канадійський Фармер", „Новий Шлях", „Осередок Української Культури й Освіти", „Українська Вільна Академія Наук" — УВАН у Канаді, та ін. На чоловому місці були виставлені 6 річників „Українська Канадіяна", що їх в опрацюванні УВАН видав Комітет Українців Канади в рр. 1953—1959. Виставка пройшла з повним успіхом, а деякі книжки передано опісля до українського відділу Публічної Бібліотеки в Вінніпеґу.

● Польщі грозить катастрофа неврожаю. Віце - міністер хліборобства Гуцва заявив, що найстарші польські селяни не тямлять такої поганої погоди, як цієї весни. Покликано спеціяльну комісію, що дбала б про збільшену продукцію і розподіл штучних навозів, але в бюрократично - комуністичній системі такі речі вимагають дуже багато часу.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт Юрія Олійника в Клівленді

3-го квітня заходом Українського Музичного Інституту відділу в Клівленді відбувся концерт абсольвента консерваторії, який недавно одержав ступінь мастера у Вестерн Різерв Університеті та учня сл. п. незабутнього професора Р. Савицького — піяніста Юрія Олійника.

Програма складалася з двох частин. У першій виконано Брамса: Капріччіо оп. 116 ч. 3 ґмоль, Інтермеццо оп. 117 ч. 2. б-моль, Баляду оп. 118 ч. 3. ґ-моль та Моцарта Сонату Д-дур К. 576. Другу частину започатковано Шубертовими Музичними моментами оп. 94 в Ас-дур і ф-моль, Шопена Баляда оп. 47 в Ас-дур, Скерцо оп. 31 в б-моль та Косенка Два Етюди оп. 8 у фіс-моль і Е-дур.

Піяніст володіє вирівнаною технікою, добрим фразуванням і різноманітністю виразу тону. Його інтерпретація основно обдумана, подана культурно, легко і музикально. Змушує себе слухати до найменших нюансів. Серед композиторів романтичного напрямку вирізнявся клясик Моцарт, якого заграв зі зрозумінням його стилю, легко, блискуче і ритмічно, прегарно чітко. Виглядає, що стиль його якось особливо підходить прикметам піяніста, явище не часте серед слов'янських виконавців, тому й виїмково цінене. Може дещо більше експресивности і повноти тону хотілося б почути, зокрема при виконанні Шопена, хоч не можна не признати стилевости і в такій інтерпретації. Для українського слухача мило прозвучали два етюди Косенка. Перший з ніжною елегійністю, другий певно і мужньо. Цілість завершив наддаток Шуберта Музичний Момент в ціс-моль. І ось перед нами зарисована сильветка молодого піяніста Юрія Олійника. З Божою іскрою в серці і свідомістю своїх умінь, сподіваємося, що дасть він нам нагоду пережити ще не раз вечори благородної краси.

Яка шкода, що така численна і не раз дуже вибаглива клівлендська спільнота спромоглася на невелику фреквенцію. Кожна творча одиниця повинна в нас втішатися виїмковою уважливістю тому, що ми мали б заохотити її і піддержати в дальшому леті.

Марія Грушкевич

Вечір гумору, сатири і пісні в Ютиці, Н. Й.

Заходом Т-ва „Українська Бесіда" в Ютиці відбувся 12. березня другий з черги гостинний виступ двох наших письменників - гумористів Івана Керницького та Миколи Понеділка з Ню Йорку.

Вечір відкрив місцевий український католицький парох, о. Богдан Смик, вітаючи дорогих гостей і доволі чисельно зібрану публіку (100 осіб).

Відомий наш письменник Іван Смолій, замешкалий в Ютиці, представив обох письменників, що ширять українське живе слово там, де не доходить друковане. Він схарактеризував коротко, з гумором, обох письменників, підкреслюючи в Керницького майстерність слова, велику любов до людини й вибачливість для її хиб, — а в Понеділка — ліричні нотки, цю українську теплоту, що дає силу його сатирі, що пориває, творить типи, які захоплюють. Акторські здібності та козацький сміх — це притаманні риси Понеділка. Де ж джерело їхнього сміху? — Оба — нежонаті!

Перший виступив І. Керницький, підкреслюючи, що між Ню Йорком і Ютикою відбувається така „молна" тепер культурна виміна: тиждень тому І. Смолій виступав в Ню Йорку на „хрестинах" своєї книжки „У Зеленому Підгір'ю", а тепер два нюйоркчани віддають візиту. Потім відчитав дві гуморески „Пам'ятник Шевченкові у Вінніпеґу" і „Похвала граючій шафі". М. Понеділок розказав актуальну сатиру „Віч-на-віч", зустріч у книгарні з совєтським достойником з Києва. З черги Ікер прочитав гумореску „Дар св. Миколая", а М. Понеділок розказав гостру сатиру „Не аплодують".

П. Л. Волянська відспівала своїм мелодійним голосом, дві пісні: арію Одарки з опери „Запорожець за Дунаєм" і „Зимовий вальс", при фортепіяновому супроводі м-ра З. Савицького.

У другій частині Ікер читав гумореску „Прапор", „Матріярхат у Пласті", „Про Микитову сорочку", „Піонер", „Вдовівка", а вкінці прочитав фейлетон Ека про пам'ятник Шевченкові у Вінніпеґу.

М. Понеділок розказав свої превеселі сатири „Щирий приятель", „Ай-яй-яй", „Соборний борщ" і „Ой у нашому Ню Йорку".

Кожну появу на сцені наших гумористів зібрані зустрічали рясними оплесками, як теж кожну точку цього вдалого вечора сприймали невмовкаючими оплесками. А вже оплескам не було кінця, коли при кінці о. Б. Смик подякував на сцені обом милим Гостям.

Це був безперечно найбільше вдатний вечір цього сезону в Ютиці, в рямцях культурних розваг Т-ва „Українська Бесіда".

І. Д.

АФП-КІО проти законопроєкту сен. Джевітса про лікування пенсіонарів

Вашинґтон. — Американська Федерація Праці — Конґрес Індустрійних Організацій заявилися проти того проєкту про допомогу на лікування старших осіб, який вніс сенатор - республіканець із Ню Йорку разом із іншими 7-ма республіканськими сенаторами. Згідно з цим проєктом старші понад 65 років особи могли б добровільно забезпечатися на лікарську опіку і шпитальне лікування, а федеральний уряд і стейтові уря мали б давати субсидії приватним забезпечевим аґенціям, щоб покрити їх недобори внаслідок того, що численні старші особи не могли б платити повних забезпеченевих ставок. Представник АФП — КІО Нелсон Крюкгенк сказав, що „похвальна ціль" республіканських сенаторів, але їх пляи не зможе здійснити задуманої цілі, бо дуже багато стейтів знаходяться в таких фінансових умовах, що не зможуть платити субсидій приватним компаніям, а ті допомоги мали б річно виносити по більше як по півбільйона долярів.

● На[illegible] кол. мешканців Береж[illegible]ни, Підгаєччини і Перемишлянщини, що відбулися дня 26 березня ц. р. у Торонті, вирішено видати друком книжку про Бережанщину й околицю, що її автором буде д-р Володимир Бемко.

ЗАВОРУ[illegible]ЕННЯ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

Молоді південні корейці атакують пожежну команду, яка намагається забарикадувати демонстрантам вхід до Сеулу

В одному дні 8,000 осіб бачили образ плачучої Богоматері на Лонг Айленді

Гемстед, Лонг Айленд, Н. Й. — В дні 18-го квітня, коло 8,000 осіб бачили ікону плачучої Богоматері в православній грецькій церкві св. Павла. Цю ікону тиждень тому перенесли з дому подружжя Петра Куліса, де вона почала плакати, аж сльози зволожували цілу ікону. Спочатку люди зблизька відвідували цю картину Богоматері, а тепер приїжджають паломники з північно-східних стейтів, а навіть з Середнього Заходу. Вечірню Богослужбу треба було відкласти на 20 мінут, бо велика черга людей чекала, щоб дістатися перед ікону. Не можна було зачинити церкву в 10:30 годині ввечорі, бо ще 100 осіб чекали на те, щоб дістатись до святині. Парох церкви о. Юрій Пападеас ствердив, що між відвідувачами є люди різних віровизнань, а численні паломники складають грошові пожертви, які будуть призначені на будову нової святині. Коли останній прочанин залишав церкву, то сльози з очей Пречистої лилися далі.

Уряд також вважає, що лікарська допомога старшим — це „дійсна проблема"

Вашинґтон. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности Артур Флемінґ в телевізійному інтерв'ю з сенатором республіканцем Кеннетом Б. Кітінґом заявив, що немає одностайної думки між членами уряду щодо лікарської допомоги старшим особам, головним чином пенсіонерам, але всі члени уряду погоджуються в тому, що це є „дійсна проблема", яку конче треба розв'язати. Флемінґ признав, що старші особи-пенсіонери не мають з чого платити високих ставок за шпитальне забезпечення. Секретар здоров'я гадає, що за два тижні буде готовий новий урядовий проєкт про лікарську допомогу старшим особам, який буде предложений президентові Айзенгаверові до затвердження. Давніший проєкт Флемінґа Президент відкинув, бо той законопроєкт коштував би був уряд багато фондів. Одночасно спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн і провідник демократів в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон заявили, що демократи мусять ще на цій сесії Конґресу ухвалити дещо злагіднений законопроєкт конґресмена-демократа з Ровд Айленду Еймa Форанда, згідно з яким треба б збільшити вкладки до соціяльного забезпечення, щоб всі пенсіонери соціяльного забезпечення могли діставати безплатне лікування в шпиталі, але не мали б безплатної лікарської опіки. Згідно з проєктом Форанда пенсіонери мали б і лікарську опіку безплатно. Уряд є проти цього проєкту, і коли б Айзенгавер поставив вето проти ухваленого демократами проєкту, то пошкодив би віце-президентові Ричардові М. Ніксонові, який має кандидувати на президента, а також і всім іншим республіканським кандидатам.

Кабінетний комітет передбачає економічний бум в найближчих роках

Оґеста, Джорджія. — Кабінетний комітет в справі стабільности цін і економічного розвитку видав свій другий тимчасовий звіт, який передано президентові Айзенгаверові. Цей комітет очолює віце-президент Ричард М. Ніксон. Новий черговий звіт цього комітету передбачає „динамічну" економіку, яка проходитиме великі зміни, бо виникатимуть нові продукції і нові економічні процеси внаслідок ліквідації деяких старих форм капіталу і фахів та змін в конСумпції, які вможливлять коло 13,000,000 робітників дістати більші заробітні платні. Комітет передбачає вищий рівень освіти і вищий життьовий стандарт, але дуже малі зміни у збільшенні цін. Згідно з цим передбаченням мали б бути малі достосування економіки в найближчих роках, але не передбачається економічної знижки. Комітет вимагає, що для здійснення його передбачень треба, щоб не було зміни в економічній і фінансовій політиці, це значить, щоб республіканці і надалі були при владі. Дехто гадає, що це передбачення не є основане на об'єктивних даних, тільки на партійних побажаннях, і то перед виборами нового президента. Демократичні економісти не погоджуються з твердженнями цього комітету, що складається з самих тільки урядових осіб.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

БОФФАЛО, Н. Й. — Б-тво св. о. Миколая, Відд. 127 УНСоюзу, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 24-го квітня 1960 р. в церковній залі при Філмор і Онейда вул. зараз по Співаній Службі Божій. Члени, які не вирівняють залеглих вкладок будуть суспендовані. На порядку дня багато важливих справ. Урядовці урядують кожну неділю від год. 11:30 до 1:00 по пол. Просимо зголошувати своїх дітей і знайомих в члени УНСоюзу. — І. Вула, голова, П. Володка, фін. секр., М. Гаравус, кас., М. Левицький, рек. секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Місячні збори Т-ва ім. Тараса Шевченка, Відд. 252 УНСоюзу, відбудуться в неділю, 24-го квітня, о год. 12-ій вполудні, в залі при 2250 В. Кортез. Проситься членів прийти обов'язково на збори. — Когут, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. — Б-тство св. о Николая, Відд. 5 УНСоюзу повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в суботу 23-го квітня 1960 р. в церковній галі, о год. 7-ій вечора. Просимо всіх членів прибути на означений час; буде звіт контролі за 1ший квартал. Просимо членів, які мають родини, або приятелів, щоб записали їх у члени УНСоюзу, або повідомили про них уряд Б-тва. Просимо вплачувати свої вкладки на час. — За Управу: І. Сидор.

БОСТОН, МАСС. — Цим подається до відома всім членам 307-го Відділу, УНСоюзу, ім. Митрополита А. Шептицького, що наш дотеперішній предсідник п. Теодор Юськів задля важних причин зрезиґнував з уряду предсідника Відділу, а його місце перебрав до кінця біжучого року п. Дмитро Галонзка. — За Уряд: Никола Гапій, касир, Ілия Чопик, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Б-тва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу, відбудуться в неділю, 24-го квітня, о год. 2-ій по полудні, в залі Укр. Амер. Клюбу, при 292 Hudson Ave. Проситься всіх членів прибути на означений час. Просимо привести нових кандидатів на членів УНС. — К. Шевчук, предс., Ф. Голод, фін. секр., В. Симонів, касир, В. Колданський, рек. сек.

АЛЕНТАВН, ПА — Бр. св. Арх. Михаїла, Відд. 147 УНСоюзу повідомляє все членство, що з огляду на Великодні Свята збори відкладаються з третьої на четверту неділю місяця, тобто на 24-го квітня, о год. 2-ій по пол., в залі української православної громади. Просимо не залягати з вкладками і тим самим не утруднювати працю уряду. — Дм. Рудакевич, предс.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів Б-тва св. Юрія відбудуться в суботу, дня 23-го квітня, від год. 3-ої до 5-ої по пол., в домі Укр.-Амер. Горожан при 847 N. Франклін. — Д-р Вол. Галан, предс., Мих. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", 430 Відд. УНСоюзу повідомляє своїх членів, що побір вкладок за місяць квітень, відбудеться в суботу, дня 23-го квітня, в Українськім Клюбі при 23 і Бравн вул. в годинах від 7-ої до 9-ої веч. і в неділю, дня 24-го квітня, в Українськім Клюбі, при 847 Н. Френклін вул. в год. від 11:30 до 1:30 по пол. Просимо всіх членів прибути і вирівняти належитости. Особливо апелюємо до тих членів, які мають задовження в складках, щоби їх вирівняли і не робили нам труднощів, та не наражували себе на втрату забезпечення. — Управа Відділу.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Тараса Шевченка, Відд. 64 УНСоюзу відбудуться в суботу 23-го квітня, у Вінярського, о год. 7:30 веч. Просимо всіх прийти на збори. Іван Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 83 УНСоюзу повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 24-го квітня 1960 р. о год. 12.30 по пол., в Укр. Гор. Клюбі при 847 Н. Френклин вул. Проситься всіх членів прибути на збори і вплатити залеглі вкладки. Членів, які не можуть прибути на Збори проситься вкладки переслати до секретаря перед 25-им квітня. — Р. Карбівник, предс., С. Чорномаз, касир, С. Гавриш, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Управа 97-го Відд. ім. Івана Франка, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю 24-го квітня, о год. 2-ій по полудні в церковній залі при 45-47 Гопе Евеню в Пассейку. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до вирішення. — М. Мельник, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-тво ім. св. Василія, Відд. 339 УНСоюзу, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 24-го квітня 1960 р., о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лоренс вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути і вирівняти свої зобов'язання. — Андрій Хромяк, предс., А. Драгомирецький, касир, С. Лупацій, секретар.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 334 УНСоюзу повідомляє всіх своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в другу неділю по першім, 8-го травня, о год. 1-ій по пол., в УНДомі при 14-ій вул. в кімнаті ч. 22. Проситься всіх членів прибути і вирівняти всі свої залеглості і місячні вкладки. — Н. Задорецький, предс., Стефанія Вохонок, кас., Григорій Демкович, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 234 УНСоюзу, відбудуться в суботу 23-го квітня, 1960 в У. Н. Домі, о год. 7:30 веч. Буде звіт за 1-ий квартал та є більше справ до полагодження. Проситься всіх членів прибути. — І. Іваник, фін. секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Управа 42-го Відділу УНСоюзу повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 23. квітня о год. 7:30 вечером в У. Н. Домі при 237 Говп Евеню. Почавши від квітня до 1-го жовтня місячні збори будуть відбуватися в суботу. Просимо вплачувати місячні вкладки на час, і приєднувати нових членів. — В. Марущак, рек. секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 84 УНСоюзу подає до відома всіх членів і членкинь, що перші квартальні збори відбудуться в неділю по пол, о год. 4-ій в залі УНДому при 279 Кінґс Драйв, Савтпорт, Конн. На порядку є важні справи до полагодження, а найважніша є справа покійного Юрія Ярусевича, бо вже надіслано всі відповіді від його дітей з України. Проситься всіх прибути на час. — Іван Махно, предс., Михайло Гудзік, касир, Петро Дудко, секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. „Чорноморська Січ", Відд. 14 УНСоюзу подає до відома, що місячні збори відбудуться в суботу 23-го квітня в Січовім Домі при 508 18 Аве. о год. 8-ій веч. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти залеглості. Позамісцевих членів проситься присилати вкладки на адресу секретаря Відділу: — M. Otrok, RD. 2, Cranbury, N. J.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертна згадка

МИХАЙЛО ДЖУГАЛА, член Б-тва св. Володимира, Відд. 130 УНСоюзу в Ню Йорку, помер по довгій недузі в шпиталі дня 7-го квітня 1960. Покійний народився 29 жовтня 1897 р. в селі Підкамінь, пов. Рогатин, Західна Україна. Полишив в глибокім смутку жінку Софію і дві замужні доньки, Маріон Маціол і Розу Беатіс і трох внуків — Михайла Маціол, Тересу Маціол і Розанну Беатіс. Покійний був доброї і щирої вдачі і придбав собі дуже багато Приятелів ще за життя, та передчасно навістила його недуга, яка спричинила його смерть. На його похорон, що відбувся в понеділок 11-го квітня ц. р. з'їхалося багато Рідних, приятелів та знайомих і членів братства, які відпровадили Покійного з похоронного заведення П. Яреми до Римо-кат. церкви а відтак на цвинтар Кальварія. — В. Й. П.! — М. Коваль, секр.

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ — НУСЬ Анну, з села Кальниця Долька, повіт Сянік. Пошукує її тато. Прошу хто щонебудь про неї знає або вона сама зголоситься на подану адресу:
WASYL WYNARCZYK
15229 Honore Avenue
Harvey, Ill.
Заграничні часописи прошу про передрук.

ПОШУКУЮ Василя і Теклю ХАЛАВИЧ з села Кальниця Долька, пов. Сянік. Пошукує їх сестра Параска з краю. Прошу голоситися на подану адресу:
WASYL WYNARCZYK
15229 Honore Avenue
Harvey, Ill.
Заграничні часописи прошу про передрук.

ПОШУКУЮ Николу і Мартина КОЛІНЧАК із села Лупінька, пов. Ліско. Хто знав би про них або вони самі, прошу писати до:
ANNA POPINCHAK
212 Jefferson Avenue
Utica, N. Y.

КАТЕРИНА ХОМІК, з Наконечного, пов. Яворів, нехай зголоситься по лист від Рідні, до:
Mr. Antin MALANIAK
541 Pelham Rd.
Philadelphia 19, Pa.

ТАРЗАН, ч. 4440. „Ви є дикун".

AFTER SMASHING THE GIRL'S RIFLE, TARZAN SPOKE IN DISGUST. "I SHOULD HAVE ALLOWED THE LION TO GET YOU --"
"KILLING YOURSELF IS YOUR OWN BUSINESS -- BUT YOU CAN'T GO ON WOUNDING ANIMALS AND ENDANGERING OTHERS!"
THE GIRL'S EYES BLAZED WITH INDIGNATION. "HOW DARE YOU — YOU SAVAGE!" AND THEN, SUDDENLY, SHE SLAPPED THE APE-MAN ACROSS THE FACE!

Відкинувши рушницю дівчини, Тарзан промовив до неї з огидою. — Я повинен був дозволити львові дістатися до вас.

— Це ваша справа вбивати себе . . . Але ви не смієте ранити тварин і виставляти на небезпеку інших!

Очі дівчини спалахнули від обурення. — Як ви смієте, дикуне! — А тоді, несподівано, вона вдарила мавполюда по лиці!